

vel ikke være under Landsthingets Værdighed at gaa ind paa en fornyet Drøftelse af denne Sag. Det er ganske vist, som den ærede sidste Taler bemærkede, at denne Lov ikke blev modtagen med stor Gunst hos ret Mange, men dertil kommer, at der ligger et Landsthingsvalg imellem, saa at de halve Medlemmer af Thinget ere nylig valgte, nemlig sidste Efteraar; Thinget er altsaa paa en vis Maade fornyet, og det turde vel ogsaa være en Grund til, at man ikke behøver at finde det ærefrænkende, at man nu tager fat paa at undersøge en Sag, som ifjor har faaet sin Afgjørelse her. Jeg for mit Vedkommende troer, at det eneste Rigtige vilde være at vedtage Loven, saaledes som den er kommen fra Folkethinget; thi alle de Betryggelser for Forpagterne, som jeg erkjender, at den høitærede Minister har gjort sig Umage for at indføre i sit Forslag, have for mig saare Lidet, jeg tør næsten sige ingen, Betydning. Vor Fæstelovgivning indeholder jo Bestemmelse om, at Godseieren, forinden en Gaard bortfæstes, skal afhjælpe alle Mangler ved Gaarden, men hvorledes er Praxis i den Henseende? Ja, det er vistnok de fleste bekendt, at, naar disse lovbefalede Syn skulle foretages, og de edsvorne Synsmænd komme for at synne den Gaard, som skal bortfæstes, saa undersøges ganske vist Gaarden, men paa en meget overfladisk Maade. Naar blot et Hus er godt forsynet med Tælle, og Bæggene ere hele, og intet Træværk ligesvem er itu, saa gaaer Synet ud paa, at en saadan Bygning er „i god Stand og fri for Mangler“ — det er nemlig disse Ord, som man bruger —, og det uagtet den hele Bygning maasse kun er 50 Rd. værd. Hvad gjør man saa videre? Saa skriver man i Synsforretningen, at Fæsteren paatager sig at afhjælpe Manglerne, og at der derfor er overleveret ham saa og saa mange Køer og saa og saa mange Saar, kort sagt, at Fæsterens Eiendom er ham overleveret, for at han skal afhjælpe Manglerne. Ja, saa kunde man sige, at det kan Fæsteren ikke underkrive, thi det er ham ikke overleveret, men det er Gjenstande, han har kjøbt for sine Penge; men dertil vil Godseieren naturligvis sige: ja, min gode Mand, vil Du ikke have Gaarden, saa er der nok en Anden, der vil

have den, og saaledes er Fæsteren nødt til at gaa ind paa Betingelserne. Dette Syn er saa overfladisk, at det for mig har saare Lidet at betyde. Og nu de Forbedringer, som en Fæster har foretaget i sin Fæstetid, hvorledes vil han eller hans Arvinger komme til en rimelig Erstatning derfor? Derfor saaledes Fæsteren har ombygget en gammel Bygning, som var synet og erklæret at være fri for Mangler, hvis han istedetfor den har opført en ny Bygning, som er 10 Gange mere værd end den gamle eller derover, og denne saa ogsaa bliver synet uden Mangler ligesom den gamle, saa gaaer det lige op og saa faa Arvingerne ingen Erstatning. Og nu de Forbedringer, der ere skete i Marken. Jeg har kjendt et eneste Tilfælde, hvor en Godseier har maattet give Erstatning for grundige Forbedringer, foretagne i Marken, men i Almindelighed faaer Fæsteren eller hans Arvinger ingen Erstatning for Forbedringer i Marken. Og saa dette Syn har saaledes kun ganske Lidet at betyde, og at det bliver indført i denne Lov til Sikkerhed for Forpagteren, vil efter min Betragtning heller ikke faa nogen Betydning for Forpagterens Vedkommende, netop fordi det ikke har Noget at betyde for Fæsterens. Derfor vil jeg anse det for rigtigt at vedtage Lovforslaget, som det foreligger fra Folkethinget, og fuldstændig ophæve de ulyksalige Forpagtninger, som forekomme mig at være en meget uheldig Overdragelsesmaade for begge Parter, og saaledes kun lade de to Ting gjælde, Fæste og Selveiendom. Jeg skal derfor indstændig raade til at følge Folkethinget her og vedtage Lovforslaget, som det foreligger oversendt derfra.

Tobiesen: Jeg vil oprigtigen tilstaa, at jeg i Modsetning til de to sidste ærede Talere ikke har opfattet det ærede Ode kongevalgte Medlem (Fischer) saaledes, at det af ham antydede Lovgivningsarbejde skulde være udtømt blot dermed, at det bestemtes, at der til et vist Tidspunkt ikke mere maatte afsluttes nye Fæstekontrakter. Jeg kan ikke negte, at jeg med den største Interesse hørte det nævnte ærede Medlems Foredrag. Den store Kalamitet ved hele denne Sag, eller i